РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок, 23-го липня 1918. Ч. 87. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, July 23, 1918. No. 87.

ПОБІДНИЙ ПРОТИНАСТУП АЛЇЯНТІВ ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Французько-американські війска полонили 20.000 Німців і здобули 400 гармат.

Бувшого царя, Николая Романова, розстріляно на підставі рішеня місцевого уральського савета.

Загальний страйк зелізничих робітників на Україні розпочав ся.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСКА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

165.000 АМЕРИКАНЦІВ БЕРЕ УЧАСТЬ В НАСТУПІ.

Сї американські війска складають ся з 6 дивізій.

ВАШІНГТОН, 20. липня. — **Шеф американського ґенерального штабу, ґен. Марш, подав отсї близші дати щодо співучасти американських війск в теперішнім наступі між Марною і Еною:**

1. Около 165.000 американських жовнїрів бере чинну участь в теперішнім наступі.

2. В битві бере участь 6 дивізій, зложених з правильного війска і жовнїрів національної армії та один полк неґрів.

3. Дивізії є слїдуючі: 1, 2, 3, 4, і 26 (зі стейтів Ню Інґленд) і 28. дивізія (Пенсильвенїя).

4. Загальне число американських людий, вчисляючи й нежовнїрів, виносить около 273.000.

Гувер в Анґлії.

ВАШІНГТОН, 19. липня. — Адміністратор поживи Гувер відїхав 8. липня до Европи, щоби обговорити справу поживи. Вчера прибув він до Лондону. Разом з ним находить ся кількох членів з адміністрації поживи.

Гувер відбуде конференцію з адмінїстраторами поживи в державах алїянтів. Предметом конференції буде рівномірний подїл поживи поміж всї держави алїянтів.

Потверджене вісти про смерть К. Розевелта.

ПАРИЖ, 20. липня. — Німецькі летуни скинули над американською стацією літаків повідомленє, в якім потверджують, що поручник Квентін Розевелт забитий.

Німці похоронили Розевелта з військовою парадою.

АМСТЕРДАМ, 21. липня. — Телеґрама бюра Вольфа потверджує вістку про смерть американського летуна, Квентіна Розевелта.

Телеґрама доносить, що молодого летуна похоронили Німці з військовою парадою недалеко місця, в котрім його найдено убитого.

Другий син Розевелта ранений.

ВАШІНГТОН, 20. липня. — Майор Теодор Розевелт (молодший) зістав легко ранений. Його батько, бувший президент Теодор Розевелт, одержав з Парижа від жінки сина слїдуючу телеґраму:

„Теодор ранений, але не тяжко. Він перебуває тепер в Парижи зі мною. Небезпеки нема. Не обавляйте ся".

НА ЗАХІДНІМ ФРОНТІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6. 1917).

ПРОТИНАСТУП ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Війска алїянтів полонили 20.000 Німців і здобули 400 гармат:

ПАРИЖ, 20. липня. — Французький урядовий звіт звучить: „Ми не потребували довго ждати на вислїд нашого побідного протинаступу. Німці, заатаковані від полудня і на правім крилї, були приневолені уступити за ріку Марну. Полудневий берег ріки находить ся в наших руках.

„Між Еною і Марною французько-американські війска наступають дальше наперед і приневолюють неприятеля до дальшого відвороту помимо його завзятого опору.

„Наші війска дійшли до Пльойзі і Парсі-Тіні. Дальше на полуднє боєва лінія тягнеть ся через височину Пріє на північний схід від Куршам.

„Число полонених, взятих від початку протинаступу, виносить поверх 20.000, а число здобутих гармат поверх 400.

„На боєвім фронтї між Еною і Марною битва триває дальше. Французько-англійські війска звели завзятий бій зі сильними війсками неприятеля. Помимо розпучливого опору зі сторони неприятеля, наші війска здобули дещо терену у лїсї Куртон, в долинї ріки Ардр і в напрямі Ст. Ефрез".

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА УСТУПИЛИ ЗА МАРНУ.

Від початку теперішного наступу число полонених виносить поверх 20.000.

БЕРЛІН, 20. липня. — Німецький урядовий звіт звучить:

„Між Еною і Марною битва триває дальше. Неприятель розпочав знова наступ, щоби переломити боєвий фронт. Досьвіта тенки вдерли ся в передні становища наших війск. По завзятій битві, яка тривала до полудня, наступ неприятеля на полудневий захід від Соасон, на захід від Артен і Ст. Неілї та північний захід від Шато-Тієрі зістав відбитий.

„Між Еною і Урк наступ неприятеля здержано огнем наших гармат. На північ від Артен наші війска відперли неприятеля на первісну боєву лінію. Наші війска завдали неприятелеви дуже тяжкі втрати. Велике число тенків лежить знищених перед нашими окопами.

„В протягу ночи наші війска, які находили ся на полудневім березї ріки Марни, уступили на північний берег, чого неприятель не спостеріг.

„В протинападах на північний захід від Тресі, в околиці Сіп і по обох сторонах Перт наші війска взяли значне число полонених. Число полонених від 15. липня виносить поверх 20.000.

„В протягу вчерашного дня зістрілено 30 ворожих літаків і 7 бальонів".

ФРАНЦУСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ШАТО-ТІЄРІ.

Війска алїянтів віднесли нові успіхи майже здовж цілого боєвого фронту.

ПАРИЖ, 21. липня. — Французький урядовий звіт доносить:

„Французькі війска війшли нинї рано до міста Шато Тієрі.

„Завзятий бій між Еною і Марною триває без перестанку дальше. Помимо опору зі сторони неприятеля французькі війска посувають ся дальше наперед.

„Битва на цїлім боєвім фронтї відбуваєть ся з успіхом для наших війск. Між Марною і Еною наші війска пійшли дальше наперед. Також в околиці Вільмонтоар і Тіні-Білї-сір-Урк здобули ми трохи терену. На полуднє від ріки Урк наші війска посунули ся поза Неілї Ст. Фрон, здобуваючи горбки на схід від Ля Кроа і Ґрісой.

„Під подвійним напором французько-американських війск між рікою Урк і Марною французькі війска переправили ся через ріку Марну між Фосой і Шартев. Німецькі війска були приневолені уступити на лінію Безі Ст. Жермен і Мон Ст. Пер.

„Становища на північ від Шато-Тієрі значно поширено.

„На боєвім фронтї між Марною і Реймс прийшло до дуже завзятої битви. Французько-англійські і італійські війска бороли ся дуже енерґічно. Вони здобули місцевости Ст. Ефрез і Буілї та віднесли значні успіхи в долині ріки Андр, в лїсї Куртон і в околиці Боа ді Роа. Анґлійцї полонили 400 Німців".

НІМЦІ ПРИЗНАЮТЬ КОНЕЧНІСТЬ ВІДВОРОТУ.

В протинаступі беруть участь війска всїх алїянтів.

БЕРЛІН, 21. липня. — Німецький урядовий звіт доносить:

„На боєвім фронтї між Еною і Марною неприятель робив вчера зусиля при помочи нових дивізій рішити вислїд битви. Неприятель потерпів дуже тяжкі втрати. Новий наступ не удав ся.

„Французькі війска з африканських кольоній, як з Альжіру, Тунісу, Мароко і Сенеґалії, брали у найбільшій мірі участь в битві. Сенеґальські батальони служили французьким дивізіям за охорону, за ними слїдували тенки, а відтак білі війска французькі.

„Американцї, між тими чорні Американцї, Анґлійцї і Італійцї беруть участь в боротьбі враз з Французами.

„По дводневній тяжкій боротьбі сила наших війск даєть ся в знаки. Наші війска пізнали нову методу боротьби, якої уживає неприятель, а яка полягає в тім, що наступ переводить без попередного бомбардованя гарматами, але уживає великого числа тенків, що зразу було несподіванкою.

„Вчерашні успіхи в битві рівнають ся побідним успіхам, які віднесли наші війска в попередних великих битвах. Найтяжші втрати потерпіли Американцї.

„В ночи наші війска опорожнили Шато Тієрі, займаючи становища на північ і північний схід від міста.

„На полудневім березї ріки Марни по чотирогодиннім бомбардованю, під охороною огню гармат і великого числа тенків, неприятель перевів сильний наступ на становища, які ми ще попередної ночи були опорожнили. Огонь наших гармат з північного берега ріки завдав неприятелеви тяжкі втрати.

„На полудневий захід від Реймс неприятель кинув нові дивізії, щоби відзискати становища, які ми були здобули між Марною і Андр. Французам і Італійцям прийшли на поміч Анґлійцї. Протинаступ наших війск і сильний огонь наших гармат спричинив неприятелеви тяжкі втрати".

Початок найбільшої битви.

АМСТЕРДАМ, 20. липня. — Ґен. барон Арден, пишучи в „Берлїнер Таґеблятї" про теперішний наступ алїянтів, робить отсе заключене:

„Ми находимо ся тепер в початках найбільшої битви в цїлій історії сьвіта. Ми жиємо в передодни дуже завзятої битви. Було би передвчасним говорити про нове знищене армії противника."

Людендорф мав обіймити місце Гінденбурґа.

ПАРИЖ, 20. липня. — Ґен. Людендорф, який до дня 17. липня мав титул ґенерала — кватирмайстра німецької армії, згадуєть ся в останних урядових звітах з титулом головного шефа, як се доносить париська часопись „Матен".

Часопись пояснює, що сей титул приналежав до Гінденбурґа і виказує здивоване, як се стало ся.

(Вже від довшого часу доносили вісти про недугу, а деякі й про смерть Гінденбурґа. Вістка про смерть виглядає на неправдоподібну. Дуже можливим однак є, що Гінденбурґ лежить хорий і його місце на час недуги заступає Людендорф.)

НА МОРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американський дредност „Сан Дієго" затоплений.

ВАШІНГТОН, 20. липня. — **Американський кружляк „Сан Дієго" (15.000) потонув вчера о год. 11.10 в ночи у віддаленю 10 миль від вежі на Файр Айленд, побережа Лонг Айленд.**

Вістка, яка наспіла нинї рано до департаменту маринарки, доносить, що два кораблї з 1.156 моряками зі затопленого корабля, зближають ся до пристани. Цїлу залогу вирятувано. На покладі находило ся: 51 офіцирів 1.030 рекрутів і 63 моряків; разом 1.114.

(„Сан Дієго" числив 15.138 тон. Його зорушене складало ся з 4 вісім-цалевих гармат, 14 шість-цалевих, 18 три-цалевих, 4 трифунтових і двох машин торпедових. Корабель був вкритий сталевим панциром, грубим 5 до 6 цалїв.)

Анґлійський корабель „Карпатія" затоплений.

АТЛЯНТІЙСЬКА ПРИСТАНЬ, 19. липня. — **Анґлійський транспортовий корабель „Карпатія" (13.600 тон) впав жертвою німецької підводної лодки.** Корабель потонув недалеко берегів Ірляндії в ночи.

З виїмкою кількох людий, які згинули від удару торпеди, вся залога вирятувана.

Підводна лодка вистрілила 3 торпеди і кожда з них влучила корабель, Помимо того, що корабель скоро потопав, залога висїла в ратункові лодки завдяки добрій карности дуже скоро, так що не було ніодного случаю смерти.

„Карпатія" належала до компанії „Кюнард Лайн". Ся компанія втратила отсим в протягу останних пять тижнів пятий з ряду більший корабель, а іменно: „Асканія", „Ансонія", „Двінск". „Валентія" і тепер „Карпатія". З величезної фльоти пасажирних кораблів, які ся компанія мала перед війною, остало ще всего 5 кораблів.)

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Законопроект в справі монархії вицофано.

ЛОНДОН, 19 липня. — **Фінське правительство вицофало нараз законопроект в справі реформи конституції і принятя монархічного устрою держави то проголосило замкнене соймової сесії,** як се доносить телеґрама з Стокгольму.

Сей крок зробило правительство безпосередно потім, коли показало ся, що при другім читаню за законопроектом голосувала лише незначна більшість, підчас коли до принятя закона є потрібна більшість двох третих всїх голосів.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

ЗАГАЛЬНИЙ СТРАЙК НА ЗЕЛІЗНИЦЯХ НА УКРАЇНІ.

Робітники домагають ся підвисшеня платнї і привернення комітетів.

АМСТЕРДАМ, 20. липня. — **СТРАЙК, ЯКИЙ ОБІЙМАЄ ВСІ УКРАЇНСЬКІ ЗЕЛІЗНИЦІ, РОЗПОЧАВ СЯ, як се доносить телеґрама з Києва до „Райніше Вестфеліше Цайтунґ".**

Зелїзничі робітники зажадали підвисшеня платнї і привернення комітетів зелїзничих робітників.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ЗАБОРОНЮЄ ЕМІҐРАЦІЮ НА УКРАЇНУ.

Богато Німців хоче виїхати і поселити ся на Україні.

АМСТЕРДАМ, 19. липня. — Цікаве сьвітло на внутрішні відносини в Німеччині кидають донесеня, які надходять до Берліна з ріжних сторін краю. **Сильно оподатковане населене виявляє бажане виеміґрувати з Німеччини і поселити ся на Україні, де, як вони сього надіють ся, услівя господарки є лекші і податки значно меньші.**

Правительство видало осторогу проти плянованої еміґрації. В осторозї сказано, що правительство не дасть дозволу на виїзд людям, які хочуть там на все позістати. Дальше звертає правительство увагу, що публична безпека на Україні є ще дуже слаба та що на Україні настрій серед загалу є так ворожий супроти Німців, що богато з них виявляє бажане як найскорше повернути назад до Німеччини.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

БУВШИЙ ЦАР, НИКОЛАЙ, ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

На підставі засуду уральського савета царя розстріляно дня 16. липня.

ЛОНДОН, 20. липня. — **НИКОЛАЯ РОМАНОВА, БУВШОГО ЦАРЯ РОСІЇ, РОЗСТРІЛЯНО ДНЯ 16. ЛИПНЯ, як се доносить нинїшна російська урядова бездротна телеґрама.**

Бувшу царицю і царевича, Алексія Романова, вислано в безпечне місце.

Телеґрама доносить, що викрито протиреволюційний заговір, який мав на цїли увільнити царя зпід власти савета. Супроти того отже, як також з причини наступу чесько-словацьких війск, президент уральського обласного савета порішив покарати смертию бувшого царя. Присуд переведено дня 16. липня.

Центральний екзекутивний комітет большевицького правительства подав до відома, що є в посїданю важних документів, які дотичать справи бувшого царя, між тими записки і листи монаха Распутіна, якого замордовано короткий час перед вибухом російської революції.

Зміст урядової російської телеґрами звучить:

„На першім засіданю центрального екзекутивного комітету, вибраного на пятім всеросійськім конґресі саветів, проголошено вістку, одержану телеґрафічно впрост від обласного уральського савета в справі розстріляня бувшого царя, Николая.

„Недавно тому Екатерінбурґ, столиця уральських большевиків, був загрожений через наступ чесько-словацьких війск. Також відкрито приготованя до протиреволюції, яка мала на цїли освободити бувшого царя з рук большевиких властий. Супроти того президент уральського савета порішив розстріляти бувшого царя і дня 16. липня засуд смерти зістав переведений.

„Жінку і сина Николая Романова вислано в безпечне місце.

„Документи, які відносять ся до заговору, котрий відкрито, находять ся в дорозї до Москви, вислані окремим післанцем.

„Недавно запала була ухвала, щоби бувшого царя поставити перед трибунал за злочини, яких він допустив ся на народі, але повисше наведені причини змусили залишити сю дорогу.

„Президія центрального екзекутивного комітету перевела дискусію над обставинами, які змусили уральський савет до виданя на бувшого царя засуду смерти, і рішила, як слїдує:

„Російський центральний екзекутивний комітет в імени свого президента одобрює рішене уральського савета, вважаючи його правильним.

„Центральний Екзекутивний Комітет находить ся в посїданю дуже важних документів дотично справ Николая Романова, — його записки, які він провадив майже до послїдних днів свого житя, записки його жінки і його дітий та його кореспонденцію, а в тім і листи Григорія Распутіна до членів родини Романових. Сї матеріяли будуть провірені і в найблизшім часї публично оголошені".

(Продовжене на сторонї 5-тій).

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поєдинчe число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлена належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

ВІЙНА І МИР.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

Рішаюча війна ведеть ся на західнім фронті, у Франції. Хід, зглядно вислід сеї війни, без огляду на се, чи вона ще потриває кілька літ чи лише кілька місяців, рішить про справу мира.

В останнім часі аліянти перейшли до наступу на значнім просторі західного фронту, від Суасон до Ремс. Вистарчить прочитати німецький урядовий звіт, аби дати повне признанє Французам, Американцям і Англійцям за їх хоробрі та успішні наступи. Німці признають, що ініціятива по стороні аліянтів; що вони зачали наступ в новий спосіб, ідучи вперед без артилерійного приготованя а тільки під ослоною „тенків" (великих узброєних моторових возів) та що успіх, який аліянти осягнули тепер над рікою Марною, є великий.

Коли пригадати недавну невдачу австрійську в Італії і теперішну німецьку у Франції, то нема сумніву, що з центральними державами зачинає вже бути круто.

Німеччина мусить здавати собі справу, що проти неї на заході стоїть більша сила, а на Австро-Угорщину, яка розкладаєть ся в нутрі, вона не може богато числити.

Що аліянти осягають тепер такі значні успіхи, сьвідчить, що вони вже тепер доволі добре приготовані не лише до відпору, але й до наступу.

Однак до повної побіди аліянтів ще далеко. Для сього вони мусіли би прогнати Німців зовсім з французької землі і з Бельгії і станути на землі німецькій. Тоді була би вже повна побіда. Аліянти мають дані для такого успіху, бо вони мають більше людий, більше засобів промислових і поживних та більше засобів фінансових. Значить, вони можуть видержати; можуть побіду розложити собі і на кілька літ і вкінци змогти Німеччину та осягнути повну військову побіду.

Нюйорський дневник „Таймс" у вступній статі, пишучи про теперішні успіхи аліянтів у Франції, звертає увагу американської публики і в краях аліянтів, аби передчасно не раділи теперішними успіхами яко повною побідою. Ся часопись власне вказує, що для повної побіди треба ще доволі часу і великого приготованя та посьвяти і жертв. Аж тоді остаточна побіда буде по стороні Злучених Держав і аліянтів.

* * *

Так справа стоїть, коли говорити про війну, але сей хід війни повинен рівночасно вплинути і на будучий мир.

Не лише американська публика і краів аліянтських повинна собі здавати справу, що війна може потягнути ще цілі роки, але тимбільше і публика в Німеччині та в Австро-Угорщині. Ся публика повинна зрозуміти, що чим дальше, тим тяжше для Німеччини й Австро-Угорщини воювати. Щораз то тяжше народам тих держав поносити жертви в людях; щораз то тяжше видержати промислово і фінансово, а недостача поживи доходить до голодового стану. Австро-Угорщина вже дійсно на вичерпаню, а внутрішний розклад відбирає їй змогу додержувати як слід компанії у воєнних операціях.

Очевидно, що вигляди для Німеччини й Австро-Угорщини не рожеві. Для таких виглядів продовжати війну — значить, рішатись на крок розпуки. А на такий крок рішаєть ся тільки тоді, як нема иншого виходу.

Німеччина й Австро-Угорщина не можуть казати, що для них нема иншого виходу. Коли вони приймуть мир на засаді справедливости і свободи для всіх народів, яку проголосив президент Вілсон, то вони можуть мати мир.

Вони мусять здати собі справу, що будучий їх розвиток залежить від співділаня з аліянтами і другими державами, тож усяка рація промовляє за тим, аби уступити з дотеперішного становища військової побіди, а погодитись з дійсностию і зєднатись з великою родиною свобідних і рівноправних народів.

Коли Німеччина зречеть ся своїх плянів опанованя народів на сході, а Австро-Угорщина дасть своїм народам повну свободу, то се буде та підстава, на якій можна побудувати загальний мир.

Німеччина й Австро-Угорщина можуть продовжати війну в обороні сеї неволі, але понесуть тільки безмежні страти і програти мусять. Політичний розум диктує їм — уступити в пору та іти з духом часу.

Як поступлять инакше, вину мусять собі приписати.

„ДВІ ЦИВІЛІЗАЦІЇ".

Тим нашим землякам, котрі (може і в добрій вірі) старають ся довести до згоди Українців з Поляками, радимо роздобути десь 165-те число (з 16. липня 1918) шікаґовського „Дзєнніка Звйонзкового", званого також „Згодою". У тій ґазеті є на 2-гій стороні згори рельми цікава передовиця п. з. „Українські фантазії". Для тих Украніців, котрі польських ґазет не читають, подаємо тут сю статю в дослівнім перекладі. Ось вона:

Часто, аж надто часто стрічаєть ся Поляк з Галичини у Великопольщі з закидом браку вирозумілости супроти руських співгорожан і гейби певних супроти них пересудів, утруднюючих яку-таку згоду. Ми привиклі до сього, але також привиклі, що кождий Великополянин, аби лиш пару років прожив на галицькій Руси, дуже ґрунтовно вилічить ся з сентименталізму супроти руських „братів".

На жаль, невідомість руської мови не позволяє вам у Великопольщі на студіоване руських дневників, а одначе щойно з них ви моглиб оцінити, яка безодня ненависти і злости Русинів від нас відділяє.

Русини — або коли волите— Українці є народом хлопським без лицарських традицій. З того слідує, що коли вони є слабші, гнуть ся („плацом сен"); коли почують сили, огортає їх жадоба знущаня. Такого почутя сили надало їм утворене центральними державами української держави. Відтоді руська преса в Галичині формально купаєть ся в ненависти, підюджує сільське населене в нечуваний спосіб, глузує з кождої прояви державного житя польського, а вже зовсім в Галичині предсказує польській людности цілковиту загладу.

Знаменний приклад:

Головний український орґан в Галичині „Діло" поміщує під літературним оглядом крайно немічну фантазію політичну під заголовком „Сьвіт перед сто роками", а датовану 2011 року. Новий Белями*), пишучий в 2011 році, оповідає, що якраз перед сто роками (отже дотична статя була друкована в „Ділі" ще 1911 року.—Прим. Ред.) він числив 25 літ, а тепер, яко 125-літний старець, пише, як то „во время оно" бувало. Нині — каже — відбули ся саме у Львові громадські вибори. Вибрано 75 Українців, а 25 Жидів, що признали ся до мови української. Перед сто роками не вибрано ані одного Русина. Львів числить нині (в 2011 р.) пів міліона мешканців, а з того лише 45.000 Поляків.

Земельних властителів в цілій Галичині (в оригіналі: „Галичинє") є тільки ще 8 Поляків — і знов слідують порівнаня з роком 1911. Автор, котрий вибрав собі на честь „великого" гайдамаки псевдонім „Зелізняк", описує, як се стало ся. До року 1921 Поляки гнобили Українців. Галичину прозвали „Малопольщею", Львів „Казимирградом", українську мову викинули зі школи й уряду і здавало ся, що: конець Україні. Почала ся якась потайна війна, ну і в 1936 році велика побіда Українців під Полтавою. Відтоді колесо фортуни обернуло ся. З черги правили Україною та полученою з нею Галичиною преславні гетьмани Хмельницький, Орлик, Кривоніс, Богун і т. д., аж Його високість князь Горошевський довершив діла, получуючи з Україною всі краї від австрійської границі по Кавказ і здобувши для неї виключне пановане над Дарданелями. Україна дійшла до 50 міліонів мешканців і стала ся побіч Німеччини, Франції й Англії наймогутнійшою державою в Европі. А як визискала вона свої сили супроти Поляків? Польський університет („вшехніца") у Львові перестав істнувати, зате університет руський числить 10.000 слухачів, „Казимироград" перемінив ся знова на Львів, Копець унії люблинської одержав назву „Гайдамацька Гора". Улиця Андрія Потоцкого перемінила ся на улицю „Ґонти і Зелізняка", а прикрашує її прегарний памятник обох гайдамацьких атаманів. А тепер вершок фантазії:

Сей памятник так подобав ся Німцям, що на його взір виставили подібні памятники своїм королям вальса: Штравсови і Лянерови. Не знати, що більше подивляти: чи літературну немічність сеї фантазії, чи його (автора. — Прим. Ред.) гайдамацьку брутальність. Коли ще додам, що памятник Міцкевича вкинено до пивниці, а заступлено його памятником Шевченка, то вже хиба досить вам буде тих пробок гайдамацької фантазії.

Але не кінчить ся на фанфарах; кожде число чи то „Діла" чи „Українського Слова" кишить ненавистию до Поляків і більше бореть ся о нашу неволю ніж о вільність власного народу. Не вкоротили сеї бути навіть останні події в Києві, стільки лише, що руська преса починає відгрожуватись уже і центральним державам. Коли вийшла на яву велика брехня, коли показало ся, про що ми віддавна знали, що крім кількох тисяч інтеліґентів нема на Україні жадних Українців, ми почули у відповідь, що всьому винні — Поляки. Вимордуванє польських жовнірів гайдамацькими хлопами (а по що-ж шляхотні польські жовніри пхають ся між гайдамацьких хлопів?— Примітка складача) величало „Діло" яко чин геройський.

Найбільше обурюєть ся руська преса на покликанє ґен. Скоропадського на гетьманство України. Не може заперечити, що він є правдивим Українцем, о много правдивійшим від галицької пародії (невдатного наслідуваня. — Примітка Ред.), одначе називає його Москалем України — ба, але заразом знарядом Німців. Годі зрозуміти, як Німці, котрі прецінь Україну творять, рівночасно запродують її Москалям — але „Діло" одначе так запевнює. Кождий драпіхруст (се є корінно польське слово і його годі перекласти на українське. — Прим. Ред.), кождий емеритований каторжник, який, діставши ся в Києві до ради або правительства, голосив вивласнене і вигублене Поляків, уходив в галицько-руській пресі за героя; Скоропадський длятого лише, що заповів конець рабунків і грабежи, одержує назву зрадника.

Такими то шляхами ступає українська „державна гадка". Ми йшли до бою під гаслом „за вашу вільність і нашу". Українці на своїм прапорі виписали: „за вашу неволю, хоч би наперекір нашій вільности!"

Дві цивілізації — два противні бігуни.

*) Едвард Белями (1850—1898) — американський письменник і соціольоґ.

* * *

Ми певні, що кождий Українець, прочитавши висше наведену статю якогось польського шляґуна і розваживши як слід тенденцію сього його писаня, прийме щиро до відома сі слова, якими „шляхотний" Поляк закінчив свою кольосальну „працю", а саме: „Дві цивілізації — два противні бігуни". Як неможливо зійти ся бігунови північному з полудневим, так також неможливо поставити побіч себе дві цивілізації: польську і українську. Поляки мають „лицарські традиції", а Українці „є народом хлопським". Коли обі сі цивілізації стоять до себе у такім відношеню, то годі українському хлопови ставати під міру з польським паном... Адже кождий Поляк твердо вірить, що пан є на те, аби панувати, а хлоп-бидло — на те, аби панови служити. „Благородний" Поляк не може чейже дарувати українському хлопови такого „хамства", що він дере ніс вгору і хоче господарити у своїй власній хаті без дозволу пана Поляка!

* * *

Коли Ви, Шановний Читачу, прочитали нашу статю аж доси, то читайте її й дальше — читайте до самого кінця...

В тімсамім числі „Дзєнніка Звойнзкового" є на 4-тій стороні одна редакційна замітка, в якій находять ся ось-такі слова: „Німці вислали на Україну 40.000 додаткового жовніра, щоби непокірного українського хлопа наглядно переконати, що він мусить працювати на німецького пана (українському хлопови дозволяєть ся працювати лише на польського пана. — Прим. складача). Так мстить ся на Українцях берестейський мир і зрада Польщі через Україну".

Чи чуєте?! — Україна через заключенє берестейського мира зрадила Польщу! Виходить щось таке, гейби Україна була перед заключенєм сього мира в якімсь союзі з Польщею... Редактори „Дзєнніка Звйонзкового" мабуть „забули", що з Польщею в часі берестейського мира навіть її найбільший приятель не міг нічого говорити, бож вона вже давно опинила ся в тевтонських лабетах. А-ле у Поляків все так: „Хоцьне гонорово, але здрово!"

* * *

В тім же числі „Дзєнніка Звйонзкового" (на стор. 5-тій) є допись „З Подляся", передрукована з ґазети „Ґлос Зємі Хелмскєй". На початку сеї дописи говорить ся про ріжні трудности, з якими там стрічаєть ся „польска культура", особливо польське шкільництво, а відтак ідуть отсі слова:

„Школи українські знаходять ся в умовах без порівнаня ліпших, але скількість учащаючої до них дітвори є мінімальна. Ученики тих шкіл рекрутують ся переважно зпоміж дітий „пинчуків", спроваджених тут в часі війни з Полїся.

„Огнищем аґітації української є видавана одним з русінських професорів львівського університету часопись „Рідне Слово". Ся ґазета в своїй антипольській заїлости в нічім не уступає найзагорільшим видавництвам русінським у східній Галичині. Взагалі українські діячі тішать ся великою свободою рухів на Підлясю. Є вони заосмотрені в удостовірюючі документи, стверджуючі, що даний осібняк є членом української орґанізації. — В останних часах появляють ся також українські леґіоністи. Є вони умундуровані, але не мають оружа".

* * *

Ось вам матеріял про „братний" український нарід, перебраний з одного лише числа україножерного „Дзєнніка Звйонзкового". А таким духом навіяні всі польські ґазети по сім і по тім боці океану. Скільки тут огидної брехні, наклепів, доносів, шкальованя, кпин, ненависти і злоби на адресу українського народу! За таку зневагу нашої національности ми маємо повне право кинути на польський нарід тяжкий проклін і ми його кидаємо отсими словами: **„Бодай ви, Поляки, діждали ся як найскорше повної свободи і волі на своїй власній земли, у своїй власній хаті!"** Того ми вам від щирої душі бажаємо!

В ОБОРОНІ СІЧОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

(Надіслана статя).

У „Свободі" (ч. 84) була поміщена отся новинка: **„Друге Січове Сьвято назначене на день 14. липня 1918 року, відбуло ся в Белведер парку, Норт Біч, Лонг Айленд, Н. Й. Сьвято було би відбуло ся дуже гарно, коли би не дощ, який почав падати саме тоді, коли почато сьвяточну програму. Народу на сьвято зібрало ся досить. Бавили ся всі бездоганно. Коли около пятої години над вечером почав падати дощ, всі покинули леваду і скрили ся від дощу. В той час Мирослав Січинський вислав до голови Січової Орґанізації, п. Петра Задорецького, делеґацію в цїли виєднаня для героя дозволу на устроєне віча, однак п. Петро Задорецький сказав, що тут є січове сьвято, а не місце на віче. „Я не позволю баламутити тут нарід" — сказав п. П. Задорецький. Та „герой" не з тих, котрі числять ся з голосом другого. Він наперекір устроїв собі віче... Згодом на дворі виполоділось і сьвяточну програму почато виконувати дальше. Тоді то Мирослав Січинський почав збирати кругом себе своїх знакомих і так вела ся розмова на ріжні теми. „Герой" старав ся переконувати своїх слухачів, що всі немилі йому його противники є австрофілами...** Коли один із присутних в гуртку, п. Іван Добрянський, сказав Січинському, що Січинський самий лизав колись руки австрійському правительству, Січинський прибрав тоді „геройську" поставу і як мав паличку в руках, так вдарив п. І. Добрянського нею по голові. На тім не скінчилось. „Герой" хотів іти з п. І. Добрянським на кулаки, та пп. Кавецький і Кучкуда скрутили Січинському руки і не допустили до бійки. П. І. Добрянський, бачучи, що з „героєм" нема що починати, бо він готов ушкодити чоловіка фізично, вицофав ся з „геройського товариства" і пішов домів. Дивно водить ся між нашою суспільностию; всі забави мусять покінчити ся не так, як в людий. Колиб не отся афера з Січинським, січове сьвято було би відбуло ся як найкрасше. І чи дивуватись, що десь там на весілю побють ся пяні Москалї, коли на публичнім місци „герой" Січинський витягає кулаки і готов вдарити межи очи чоловіка наскрізь чесного, тверезого, інтеліґентного; чоловіка, який давав свій кровавий гріш на викупленє Січинського з тюрми. О, доле, доле"...

Скрентонська „Народна Воля" (ч. 84, з 18. липня б. р.) виписала з тої нагоди довгу вступну статю, в якій нападає на впавшого жертвою „геройської" злоби, п. І. Добрянського, а боронить нечесний вчинок Січинського.

Ніхто не хоче входити в брудну боротьбу з редакторами „Народної Волі". І в сїй хвилї ніхто не ставав би опрокидати напади „Народної Волї", коли би тут не ходило о імя орґанізації.

Перше всього Друге Січове Сьвято в Америці не устроювала Січова Орґанізація Українців у Злучених Державах, на яку „Народна Воля" кинула дике підозрінє. „Народна Воля" закидає іменно, що „зневагу" Січинського вже упляновано було згори, і то Січовою Орґанізацією. Против такого ганебного закиду треба боронити ся. Січове Сьвято устроювала „Січ ім. Б. Хмельницького", яка належить до Січової Орґанізації.

Цїли Січової Орґанізації, як і приналежних до неї товариств, є звісні: розвивати силу тіла й духа та плекати патріотизм і національні ідеали. Січова Орґанізація заявляла, впевняла і давала нераз докази, що вона до політики не мішаєть ся.

І Друге Січове Сьвято не мало цїлий політичних. Про се повинен був знати п. Січинський та не робити собі зі сьвята політичної шопки. Та, як то вже звичайно кажуть, Січинський не є з тих, аби числити ся з другими. Що для нього статут Січової Орґанізації? Що для нього постанова сеї орґанізації? Вкінци, що для нього голос голови Січової Орґанізації і предсідателя „Січи", яка устроювала Сьвято? Він є Січинський, той Січинський, що був колись героєм, а тепер „героєм"...

Чому „Народна Воля", наводячи новинку зі „Свободи", пропустила ті слова, де говорить ся, що Січинський наперекір забороні голови С. О., п. П. Задорецького, таки устроїв собі віче? Чи не сьвідчить часом сей факт про лиху моральну вартість „героя", про його глупоту, впертість і зарозумілість?... В тім нюйорські січовики добачують згори обдуманий плян „героя" і його компанії, щоби скомпромітувати Січову Орґанізацію. І се можливе.

Вкінци „Народна Воля" домагаєть ся, щоби Січова Орґанізація „докладнійше вияснила цїлу сю подію і дала сатисфакцію Січинському, о скільки опис у „Свободі" є правдивий. Бо сей опис кидає дуже чорне сьвітло на Січову Орґанізацію. Чи в такий спосіб січовики приймають **запрошених** гостий? Як так, то ніякий чесний чоловік не повинен би з ними мати ніяких зносин". — Так кінчить свою статю „Народна Воля".

Що-ж їй відповідати? Ходить чутка, що Січова Орґанізація на се питане не буде відповідати урядово, бо вона в тім цїлком не інтересована. **Січинський не був запрошеним гостем на Січове Сьвято. Він прийшов сам. А навіть, коли би був запрошений, то повинен був поводити ся так, як пристало чесному чоловікови. Січовики приймають кождого так, як він собі заслужить.**

І коли хто може мати до кого жаль, то лише ініціятори Другого Січового Сьвята до Січинського, який бійкою знеславив день, присьвячений памяти Тараса Шевченка.

Не-січовик.

ПІДПИРАЙМО СВОЮ ПРЕСУ.

В часах, коли наша преса в Злучених Державах знаходила ся в початках трудного розвитку і не могла задоволити потреб інтеліґентного читача, тоді звичайно вкорінював ся серед нашої тутешної суспільности звичай передплачувати чужі часописи — орґани преси, ворожої українським справам.

Той звичай панує серед нашої публики і до нині, хоч тепер наша преса стоїть так, що читач не потребує для інформацій про біжучі справи брати ворожої ґазети. Помимо сего ще тисячі Українців в Америці передплачують і навіть публично підпирають ворожу нам пресу.

Преса є перший і найбільший репрезентант кождої нації. В кождій боротьбі політичній, у всяких нападах і несовісних оскарженях зі сторони ворожої преси, або зорґанізованої пропаґанди, преса виступає в обороні національної чести, так як жовнір держави виступає на поли битви. І як жовнір є найбільшим репрезентантом держави на поли битви, так преса є найбільшим репрезентантом кождої держави на поли політичнім.

Ми часто читаємо, що нація, котра має богато ґазет, називаєть ся культурна нація, нація, з котрою цїлий сьвіт числить ся і її поважає. Ми також читаємо і чуємо часто, що нація без сильної преси є несьвідома нація.

В Злучених Державах кожда народність докладає всіх заходів до створеня своєї національної преси, щоби сим вказати американській суспільности, а ще більше іміґрантам других народностий, що в неї є одна національна стяжка, котра вяже всіх спільно у стремлїню до висших культурних ідеалів.

Італійці, Жиди і Поляки мають сильну пресу в Америці, а про їх національну сьвідомість і історію американська публика знає більше ніж про яку иншу народність. Се дієть ся тому, що преса згаданих народностий інформує Американців щоденно про їх політичний рух не тільки в рідній мові, але і в мові англійській.

Про українські справи, український патріотизм і льояльність американська суспільність знає дуже мало. А не знає сього тому, що ми не маємо сильної преси, котра-б щоденно інформувала американську публику про рух українських іміґрантів не тільки в їх рідній, але і в англійській мові.

Вина, що ми не маємо такої преси, не спадає на дотеперішні видавництва, але на цїлу українську суспільність в Америці.

А спадає вина на нас тому, що ми не хочемо підпирати своєї преси. Ми скорше передплачуємо польську ґазету ніж украніську, і за наші гроші Поляки удержують сильну пресу, а з нас, „ґлупіх русінув", сьміють ся. І чи маємо ми рацію критикувати наші дотеперішні видавництва за слабість нашої преси в Злучених Державах?

На створенє сильної преси не тільки що треба тисячів долярів, але й треба десяток тисяч передплатників. А де вони — ті українські передплатники? Чи не знаходять ся їх імена на польських редакційних лістах?...

Так. Сумно, дуже сумно, однак се є незаперечений факт. Велике число Українців в Америці не тільки що передплачує польську ґазету, але й дає добровільні лепти на польські пресові фонди. Та зате по заулках, а навіть в своїх дописях, ті „патріоти" критикують без милосердя українську пресу. Критику вони шлють до української редакції, а передплату і добровільні лепти на пресові фонди до польської редакції. Так, се доказаний факт!

Також значна часть нашої тутешної інтеліґенції передплачує або купує орґану польської преси. А тимчасом, колиб ми так поспитали ся тих наших інтеліґентів, чи є в них всі орґани української преси? Ні. А за причину сього подадуть, що одному в тій або иншій часописи не подобаєть ся „безбожність", другому „клєрикалізм", третому „соціялізм", або якась допись, і т. д. — або сказати: скільки інтеліґентних передплатників, стільки незадоволених критиків.

Зате польських орґанів ті панове не критикують, тільки посилають точно передплату, бо знають, що як нині скінчила ся передплата, так завтра не буде ґазети. А українським ґазетам посилаєть ся передплату як якусь милостиню; колиж з причини залеглостий редакція здержує висилку, тоді нарікань і обуреня без міри!

Тому то наша преса в Злучених Державах, мовляв, тільки клигає, а польська преса з кождим днем зростає при помочи українських „патріотів".

Справді сумно подумати, що на сотки тисяч Українців в Америці навіть один український дневник не міг би оперти ся на самих читачах, колиб не був орґаном якоїсь запомогової орґанізації. А ще сумнійшим є для нас брак патріотизму.

Нині, коли то найменьша нація на сьвіті стає до боротьби проти свого політичного ворога, ми, Українці, захищуємо свого традиційного ворога і щирим серцем підпираємо його пресу.

Подумаймо, коли би всі ті гроші, які тепер українська публика викидає на продукти польської преси, пішли на українську пресу, то будьмо певні, що наша преса сталаб на такій висоті, що ніхто з нас не потребував би брати до рук польської ґазети. Тоді ми моглиб ставити більші вимоги до своєї преси і мали би повну рацію її критикувати.

Українська преса боронить українські справи, отже підпираймо її! Даймо нашій пресі матеріяльні засоби на добрий розвиток, а тоді ставмо до неї вимоги і критикуймо її.

А. Пашук.

Марко Сиритий.

ДО МАМИ.

Мамцю люба!
Як гірко жиєть ся
Мені в самотині,
В далекій чужині...
Правдива погуба,
Хоч вмерти прийдеть ся.

Сонця не бачу
І щастя не знаю...
Чую лиш терпіне,
Серця голосіне...
І тому я плачу,
Долю проклинаю!...

Щоби то знати,
Чи к' Тобі поверну
І силоню легенько
Без жалю серденько...
Не знаю сказати,
Чи к' Тобі поверну...

БЄТЬ СЯ СЕРЦЕ.

Беть ся серце, беть ся, беть ся,
Як пташина веселить ся;
Як би крильця голубині,
Злетіло би в зводи сині.

Ой не в сині, ой не в зводи,
А до тої —до господи;
До господи й до віконця,
Де дівчина красша сонця.

Красша сонця, красша раю
Та дівчина, що кохаю;
Що кохаю й не покину,
Бо кохаю до загину.

С. О.

Женщинам не можна повірити тайн, бо вони мають проколені уха.

ДОПИСИ.

З UTICA, N. Y.

Сьвято Независимости.*

Втіха і радість наших громадян в Ютіка, Н. Й., з обходу 4. липня велична! Тут мусимо признати ся, що тутешні Українці ще не виступали в жадних народних парадах. Перший раз я бачив таке гарне сьвято.

Всі Українці зібрали ся в гали Черкеса і без жадних роздорів злучили ся в одну компанію. Український похід був сформований так: На переді ступали чотири малі хлопці, прибрані в українські ленти. Один з тих хлопців держав у руці малий прапор український, другий ніс прапор американський, а два прочі несли відповідні написи. За ними слідував великий український прапор і американський, відтак ішло бр. св. Петра і Павла, від. 58 У. Н. Союза, а за ним маширувала Українська Громада з українськими відзнаками і малими американськими прапорцями.

Коли Українці вийшли на головну улицю, Дженесі, то там ми бачили сотки тисяч Американців, котрі нас витали оплесками. Читаючи наші написи, вони радо нас принимали, приглядаючи ся нашому першому рядови з молодими хлопцями, що просять о свободу для 40-міліонового українського народу. Коли скінчив ся похід, Українці з повною радостию вертали ся до своїх домів і тішили ся, що публика нікому так не плескала в долоні, як нам, Українцям.

Тут мусимо сказати, що нас було замало, бо наші Українці не можуть того зрозуміти, що то треба зійти ся як найбільше, а тоді буде і для нас ліпше і пізнаємо ся ліпше з Американцями і з всіми иншими народностями. Тож, чесні Українці, сходіть ся на паради і вимаршi, сходіть ся на збори, сходіть ся на мітинги, приступайте до відділів, ставайте в члени, ставайте в ряди, пробудіть ся, бо пора на вас! Не спіть! Час пробудити ся! Гляньте на ті діти, як вони наш синьо-жовтий прапор беруть на плече і йдуть вперед, мов до бою. Ми повинні стати за ними в ряди, як один.

Нехай жиє демократична американська республика! Нехай жиє Україна! Нехай сіяє український прапор! Нехай живуть українські діти! Най жиє український нарід!

В. Л.

З NEW HAVEN, CONN.

Похід Українців в день 4. липня.

В поході дня 4. липня брало участь 450 Українців. Мило було бачити, як Українці маширували від церкви св. Михаїла з Парк стріт. В руках вони держали малі американські прапори, а на одягах мали синьо-жовті стяжки. Похід удав ся на призначене місце, Орчард стріт, відки мав вирушити загальний похід.

О годині 8.30 рано п. Мих. Довгий, як репрезентант Українців з Ню Гейвен, здав рапорт маршалкови Моїлови, командантови 2-гої секції 3-тої дивізії, що Українці є вже на призначенім місци. Названий маршалок подав п. Довгому руку і подякував за те, що Українці так гарно зібрали ся на означенім часі.

О годині 9.15 похід рушив в долину Валей евені аж до Джордж стр., де була зібрана міська Рада і майор міста.

Здовж улиць стояли товпи народу і оплескували переходячі групи людий. На Українців звертали спеціяльну увагу. Горді Українці маширували в найліпшим порядку під синьо-жовтим прапором з написию „Українська Січ". Біля нашого прапора несено шовковий прапор американський. Маленькі хлопчики несли таблиці, на яких з одної сторони було написано в англійській мові „Українська національність", а на другій сторні „Домагаємо ся свободи для України і для всіх народів сьвіта".

В загальнім поході брало участь 25.000 осіб ріжних народностий. По поході український репрезентант отримав від майора міста лист з подякою, в якім каже, що Українці вивязали ся зі своєї задачі найкрасше. Каже також, що він і міська Рада ніколи не забудуть, що Українці так славно пописали ся поряд з першими, відколи істнує місто Ню Гейвен.

Кличу до Вас, Браття Українці: Старайте ся на другий раз ще ліпше виступити в похід і ще ліпше покажіть свою льояльність до сеї нашої нової вітчини.

Михайло Довгий.

З HARTFORD, CONN.

Сьвяткованє Дня Независимости.

Гартфордські Українці пописались в параді дуже добре. За короткий час, бо йно за 10 днів, уміли зорганізувати ся як найкрасше. Закупили два прапори вартости $150, а навіть один з тамошних Українців сам заплатив за український прапор. Йому належить ся честь і подяка за так добродійну ціль. Одним словом — вся робота йшла дуже красно, з великим заінтересованем до відсьвяткованя так великого торжества — независимости великої американської републики.

На жаль, мушу тут сказати, що з причини кількох донощиків гартфордські Українці мали тут неприємности. Справа мається так: Гартфордські Українці є поділені на дві партії. Більша часть гуртує ся коло церкви св. Михаїла, де є о. Роман Залітач і відділ „Провидіня". Друга партія, котра числить около 16 осіб, творить парохію презбитерияньску, де є прічером п. Галенда і його два приклонники: п. Ковальський, бувший питомець духовного семинаря в Балтиморі, і п. Подоляк. Пан Ковальський, маючий особисті порахунки з о. Залітачем, мстить ся на о. Залітачу, де тілько може, а через те терпить весь український загал, передівсім Гартфордці. Тож і „Форт оф Джулай" не минув спокійно. Пан Галенда доніс до американських властий, що нібито о. Р. Залітач мав релігійну бесіду і спiвав релігійні пісні у Колт Парку, де всі народні партії мали місце до бесід і співу. Тут о. Залітач потерпів на чести зовсім невинно.

Всі учасники паради, яких разом з о. Залітачем було понад 250, можуть згідно і совісно засьвідчити, що о. Залітач не мав жадної бесіди у Колт Парку. Натомісць говорив там місцевий дякоучитель п. М. Кашуба, котрого бесіда була зовсім патріотична, відповідна на день 4. липня. Він говорив про вільность американської републики, про її першого президента Ю. Вашінгтона і про президента В. Вілсона. Одним словом, бесіда була патріотична. Щодо пісень то були слідуючі: „Май контрі", „Ще не вмерла Україна", „Не пора" і „Який то вітер".

Отже прошу, дорогі Братя і Сестри, осудіть самі ту страшну злобу донощиків.

Пробудись, гартфордська громадо! Час тобі вже встати, промити очи, закотити рукави і взяти ся до щирої праці — вимітати сьміте з власної хати. Проч з всякими несовісними і злобними донощиками!

Учасник паради.

З COHOES, N. Y.

Манїфестація 4. липня.

Українці в Когус підчас манїфестації 4. липня брали участь в другій дивізії. Дляτого, що списались неабияк, тож і радо поділю ся своєю втіхою з українською суспільностию. І так:

Точно о 9-тій годині коло гр.-кат. церкви можна було бачити здалека, як маяли прапори, український і американський, а поза ними кількасот Українців, уставлених в ряди, понад котрими видніли ріжні написи, кличі в американській мові — слова льояльности Українців для своєї нової вітчини. Всі, котрі несли прапори, були прибрані в народні ленти, а другі тримали американські хоруговки в руках. Замітний був артистично змальований образ, котрий представляв статую свободи в нюйоркськім заливі; у стіп сеї статуї лежав побитий кайзер, що публика дуже оплескувала.

Відтак надїхав на буланім кони Гаврил Слободян, прибраний в народну ленту і капелюх, прикрашений в американську стяжку. Він, яко добрий їздець і справний козак, звертав на себе очи публики. Зрівнавши з пристуними в рядах, п. Слободян уклонив ся прапорам і промовив з коня — зразу поважно а потім грімко — отсі слова:

„Не вмирає душа наша, не вмирає воля, і неситий не виоре на дні моря поля; не скує душі живої і слова живого.

„Здавало ся нашим „серденьким" опікунам, що ос-ось і не стане українського народу. Вони вже заздалегідь співали українському народови „вічная память" і заздалегідь кричали: Не тратьте, куме, сили; спускайте ся на дно.

„І справді, по цїлих столїтях неволї, гнету, кайдан, по надлюдських терпінях здавало ся, що доля України запечатана.

„І куди-ж ти, народе, не скитавсь? Яких фортець ти не будував? Скільки крови, скільки трупів! І Петроград стоїть на кістках українського козацтва. І все те для других, а для себе нічого — хиба ще тяжші кайдани, котрі ще глибше вжирали ся в твоє тїло.

„Однак крім кайдан полишили нам предки і свою славу і свою пісню. І ось, коли сего найменше сподївались, український велитень пробуджуєсь в огни, рве тяжкі кайдани і підносить свій прапор — прапор Вільної Української Народної Републики.

„Хвилину лиш заблисло сонце для української держави, бо ось насунула з півночи велика хмара большевиків, котрі, підшивши ся під фальшиві кличі, наново захотїли бачити українського велитня в ярмі. І посадили цілу Палестину в городі Києві, щоб не дати власти українському народови, котрий був змушений просити помочи сусідів, які і прийшли, і як голодні вовки кинулись, аби до решти знищити те, що ще лишило ся.

„Тісамі, що знищили Бельгію, Сербію, Чорногору і Румунію, тісамі німецькі юнкри, жадні гнету і насильств, під проводом кайзера — ті зелїзним обцасом силують ся придавити Україну, щоби відтак розіпняти її.

„Але не діждуть ся того! Бо ось у вир війни вступає свободолюбний нарід американський і проголошує свою програму через президента Вілсона. І нині, коли то сьвяткуємо 142-гу річницю свободи сеї країни, той могучий звьвідистий прапор повіває на поли битв, а під ним, як льви, борять ся сини вольного демократичного американського народу. І вони побідять, бо з ними правда. Вони побють кайзера і на цїлім сьвіті настане тривалий мир і свобода народів. І ми, Українці, у тій державі, котра нам стала за матір рідну, стараємось о те, аби побідила демократія. Ми з цїлим сьвітом братаймо ся, а катам в руки не даймо ся!

„Борім ся сьміло і хоробро, підтримуймо матеріяльно Злучені Держави, ідім рамя при рамени, а дасть Бог, що від нині за рік всі поневолені народи сьвяткувати-муть сьвято свободи, сьвято волі.

„Най жиє президент Вілсон! Слава Злученим Державам! Слава Вольній і Независлій Україні!"

Присутні піднесли оклики за бесідником з піднятими вгору капелюхами, а закінчили окликом „гурра!"

Відтак надійшла польська народність. За Поляками слїдували Українці, потім Італійці, „Карпатороси", і Сирійці. Обійшовши головнійші улиці міста, удали ся всі до салі, де майор міста повитав присутних і відчитав проклямацію президента Вілсона. Потім сказав, що вже більше ніж сто літ, як місто Когус мало в себе подібну параду.

Відтак в імени всїх чужинецьких народностий промовив польський сьвященик, котрий в своїй безсторонній бесїді бажав усім поневоленим народам визволеня. Після того кожда народність співала свій народний гимн зокрема, а потім всі відспівали гимн американський і розійшли ся домів.

Учасник манїфестації.

ПОМОЖІМ ЗЛУЧЕНИМ ДЕРЖАВАМ ВИГРАТИ ВІЙНУ.

Тисячи Українців служать нині в армії Злучених Держав, сотки з них находять ся вже на поли бою у Франції, а многі лягли вже у боротьбі за свободу сьвіта. На сторінках історії боротьби правди з несправедливостию їх імена будуть записані золотими буквами, бо лягли вони за сьвітову справу, а також за справу українську. Вони лягли у боротьбі проти Німеччини, яка мордує нині мирне і свободолюбне населене України; лягли, аби визволити рідний нарід з рук тих, які скинули демократичну Українську Центральну Раду, а осадовили ся самі.

Другі тисячі остали ся тут, у Злучених Державах. На них спадає інший обовязок. Злучені Держави для вигранія війни потребують гроший. Ті гроші мусять бути.

Українські іміґранти у Злучених Державах памятають ту страшну нужду, перед якою вони мусїли втікати з рідного краю за море шукати для себе куска хліба. Та нужда не щезне, коли в австрійській державі не зайдуть величезні і ґрунтовні зміни. Не щезне та нужда, коли в Австрії не переведеть ся аграрних реформ, коли не відберуть від панів землю і не дадуть селянам. Се знова не настурить, коли Австрії не буде грозити сильний заграничний ворог. Тим ворогом може бути лише одинока армія Злучених Держав. Коли Австрія і її союзники побачуть, що перед ними стоїть гроза, вона задоволить домаганя поневолених народів.

Ітому, ради власного добра українські іміґранти повинні помагати Злученим Державам виграти сю велику і рішаючу в справах цілого сьвіта війну. Ради власного добра ми мусимо помагати Злученим Державам виграти війну, бо тоді Австрія мусить віддати східну Галичину і Буковину українській републиці. Чим же найкрасше поможемо Злученим Державам? А тим, що коли не йдемо на фронт, то попираймо тих, що вже є на фронті. Купуймо воєнно-щадничі марки (War Saving Stamps)!

СИРОТИНА.

Не той сиротина,
Кого рід не знає,
У кого хатини
Й худоби немає;

Не той сиротина,
Хто ходить в десятці,
У кого свитина
Вся латка на латці:

Аби були в нього
Голова та руки,
Любов до народу,
Волі і науки —

Він не сиротина,
Він родину має,
Він краю дитина,
І край його знає.

Він чадо громади;
Вона його любить,
Як сина кохає,
Як сина голубить.

О. Конніський.

СХІД СОНЦЯ.

Сходить сонце в повній ясній славі,
І цілує верхи дерев корони,
Цілує плесо на тихому ставі
І любо сіяє на всі сторони.

В садочку гарні, розкішні, пишні,
Радїють любо весняним сьвітом,
Мов рідні сестри, обнялись вишні,
І щиро дишуть медовим цвітом.

Стрепенулись ранні, весняні птиці,
Пісні співають ріжними ладами,
З цьвіток зникає срібная росиця,
Чари блукають гаями, садами.

Так звучно в діброві голос лунає
І шле в далекі і незнані далї,
Зазуленьки голос народ витає:
„Народе милий, ти вже на волі!...

Сходить сонце в повній ясній славі,
І цілує верхи дерев корони,
Цілує на могилах вінки лаврові,
І каже: „Встаньте, сини України!"

Ів. Микитин.

УКРАЇНО МОЯ РІДНА!

Україно моя рідна,
Що з тобою сталось?
І знищена, зруйнована
Тепер ти зісталась...
Колись тебе мордували
І тепер мордують;
Ні на сльози не дивлять ся,
Ні жалю не чують.
Нема кому заступитись
За вдову небогу;
Устелюють на Вкраїні
Кістками дорогу.
Україно моя рідна,
Мій раю коханий!
Тебе нищили і нищать;
Колиж край настане?...

М. Пройдисьвіт.

ОБЕРЕЖНІСТЬ НЕ ЗАВАДИТЬ.

Кромі рідких случаїв, жолудкові недуги не приходять несподівано. Переважно жолудок псує ся поволи і систематично, а чоловік лічить ся, аж лихо заподіяне. Тоги вже тяжше і довше приходить лічити ся. Найлучше є бути обережним і не відкладати з лїченем. Хто не має апетиту, або хто по їдженю відчуває тяжкість і в загалі хто відчуває що його жолудок не є в порядку, повинен собі купити Босакового Лічничого Гіркого Вина і уживати його після припису яко лік. Многі його хвалять що їм помогло і направило жолудок так, що їм всьо смакує і виходить на пожиток. Купіть собі гіркого вина в близький аптиці або в сальоні, а коли би його не мали на складі, замовляйте впрост у фабрикантів на адресу:

MICHAEL BOSAK COMPANY,
434 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
SCRANTON, PA.

Жадайте завсїгди лише Босакового Лічничого Гіркого Вина, бо за другі не відвічаємо.

ХТО БУВ КОНФУЦІЙ.

Конфуцій родив ся 552 р. перед Христом в окрузї Цов, в провінції Лю, в Хінах, де його батько був урядником. В 22-гім роцї житя він віддав ся учительському занятю і зібрав коло себе богато учеників.

Він мав бути знакомий також з великим учителем Ляоце, основателем Таоїзму.

Конфуцій до 52-го року житя не бував на публичній державній службі. Доперва коло 52-го року житя він став судією в містї Чунг-Ту, яке під його доглядом так розвивало ся, що се звернуло увагу всїх і князь Лю зробив його міністром справедливости. І тут робота Конфуція доказала того, що злочини в краю дуже зменьшили ся.

Колиж опісля сей князь віддав ся гулящому житю, Конфуцій покинув своє становище і пійшов на вандрівку по ріжних провінціях держави, викладаючи при нагодї свою науку.

Протягом його житя всїх його учеників збирало ся около 3.000, з яких 70 до 80 Конфуцій високо цінив.

Пятьдесять і шість лїт було Конфуцієви, коли пійшов на вандрівку, і аж по 13 лїтах вернув до Лю.

В 482 р. перед Христом умер його одинокий син; в 481 р. його любий ученик Єн Гвуй, а в 478 другий дорогий йому ученик Це-Лю. Тогосамого року вмер також Конфуцій в 77-мім роцї житя.

Його поховали на цвинтари Кунг і ще й нинї його гріб відвідують щорічно тисячі його поклонників.

Цїла наука Конфуція се моральна наука — фільософія житя. Він учить, як жити і поводити ся чоловікови загалом, як жити в родинї, в громадї, в державі. Він показує, в чім дїйсна вартість чоловіка, що він повинен робити, а чого нї, що його підносить, а що обнижає й опоганює.

Наука Конфуція не є наукою релїгійною в такім змислї, як бувають релїгійні науки; однакож так богато людий нею захопило ся, що вона набрала релїгійного значіня і самого Конфуція зачали уважати за пророка чи великого релїгійного учителя. Його науку зведено до системи і нинї протягом півтретя тисячі лїт нею одушевляють ся міліони людий.

Сила його науки була так велика, що деякі його ученики посьвятили своє жите на її голошене і розширюване, а між дальшими його апостолами був славний Менцій, що сам полишив чимало пояснень і доповнень до науки Конфуція. Менцій про себе говорив: „Хотяй я не міг бути учеником Конфуція, однак я старав ся плекати в моїм житю чесноти його наукою через тих, які були його учениками". Менцій жив около 100 лїт по Конфуцію.

Деякі вискази Конфуція.

Щоби показати нам, яким повинен бути чоловік, Конфуцій малює нам образ „досконалїйшого чоловіка", „висшого, красшого чоловіка" і про такого він каже:

— Красший чоловік учить ся, щоби як найлїпше зрозуміти принципи свого житя.

— Красший усього шукає в собі; звичайний чоловік шукає в других.

— Красший чоловік до всього прикладає найповнїйшу міроку своїх старань.

— Красший чоловік звертає всю свою увагу на те, що лежить в самій основі; коли се зрозуміє, то дальший напрям сам собою стає видний.

— Думки красшого чоловіка мусять бути наскрізь щирі. Бо чиж не та цїлковита щирість відріжняє його від чоловіка звичайного?

— Красший чоловік сторожить свої думки навіть тодї, коли він сам.

— Предметом красшого чоловіка є правда.

— Красший чоловік є для всїх, а не для одної партії. Він не заявляєть ся нї за, нї проти, але що добре, за тим він іде.

— Красший чоловік думає про чесноту; звичайний чоловік думає про вигоду. Розум красшого чоловіка розмовляє зі справедливостию; розум звичайного чоловіка розмовляє з користию. Красший чоловік уважає справедливість в усїм найконечнїйшою.

— Коли глянути на красшого чоловіка здалека, він виглядає строгий; коли зближити ся, він буває лагідний; коли говорить, його бесїда рішуча і певна.

— Красший чоловік поступає в гору; звичайний в долину.

— З природи всї люди подібні; вони стають відмінні одні від других власним старанем.

— Коли в старинї хотїли показати якісь чесноти для приміру цїлій державі, то найперше заводили лад в провінціях; колиж хотїли завести лад в провінціях, то найперше заводили лад в своїх родинах; а коли хотїли завести лад в родинах, то найперше старали ся самі стати красшими і лїпшими людьми. Бажаючи-ж поправити себе, вони назначували собі красші цїли. Бажаючи назначити красші цїли, вони старали ся найперше думати щиро. Бажаючи думати щиро, вони пробували розширити своє знанє як найдальще і зрозуміти закони житя.

— Де збираєть ся маєток в одно місце, там розганяєть ся нарід; де маєток роздїлюєть ся, там нарід збираєть ся.

Про те, як поволи приходить ся до правдивого знаня, Конфуцій говорить:

— В пятнайцятьох лїтах житя я призвичаював свій розум до науки; в трийцятьох лїтах житя я стояв непохитно; в сорокових я вже не сумнївав ся; в пятьдесятьох я розумів прикази неба; в шістьдесятьох моє ухо радо принимало правду; в сїмдесятьох я міг іти за бажанем сього серця, не переступаючи того, що було справедливе.

— Коли чоловік знає щось, то знає, що він знає; колиж він не знає чогось і знає, що він не знає, то се є правдиве знанє.

— Коли палець чоловіка скалїчить ся і стане поганий, то чоловік буває невдоволений; але коли розум чоловіка споганіє, то чоловік не знає, що треба бути також невдоволеним.

Конфуцій розумів, що жите се штука, якої треба вчити ся, яку треба полїпшувати і поправляти; жите не є чимсь, що має хилити ся, куди вітер віє. Тому кождий повинен віднайти ту житеву стежку, по якій міг би непохитно йти. Хто не старав ся сам віднайти такої стежки, той не йде, а блукає.

— Я не відкриваю правди тому, казав Конфуцій, хто не хоче радо вчити ся; анї не помагаю тому, хто сам не пробує собі вияснювати.

— Коли розумний чоловік не схоче думати, то стане дурнем; коли дурень зачне думати, то стане мудрим.

Однакож самі міркованя не дадуть ще розуму — ще треба вчити ся. Конфуцій говорить про се дальше:

— Я цїлий день не їв і цїлу ніч не спав, а тільки думав. Однакож без користи. Найлїпший плян до здобутя мудрости є — вчити ся.

Можна плекати якусь часть свого „я", а другі части занедбувати; можна розвивати одні чесноти, а другі легковажити. Про се Конфуцій говорить:

— Дехто має щирі бажаня, але не має любови для науки; тут розум марнуєть ся. Дехто любить щирість, але не любить науки; такий не зважає, які будуть наслідки. Дехто любить отвертість, а не любить науки; з сього виходить простацтво. Дехто любить сьмілість, а не любить науки; такий не буде вміти піддати ся потрібній карности.

Колиж Конфуцій говорить про „науку", про „знане", то він розуміє головно науку житеву, моральну — фільософію житя. Така наука в него найважнїйша, бо вона робить жите людий красшим.

— Набути широке знане і памятати конечність бути умірковани; виконувати радо, що добре і не уставати в такій роботї — се характеристичні прикмети красшого чоловіка.

— Красший чоловік учить ся і збирає овочі знаня; ставить питаня і розвязує їх; розглядає великодушно і без зарозумілости те, що осягнув і впроваджує його в практичне жите.

Богато уваги посьвятив Конфуцій розумному владженю родинного житя.

— Розумне владжене родинного житя залежне від розвою сьвідомости чоловіка. Люди є односторонними, коли чують признане і любов; односторонними, коли не люблять і погорджують; односторонними, коли стоять захоплені зворушенем і пошаною; односторонними, коли є несьвідомими і простаками. І тому власне на сьвітї є мало людий, які люблять, а рівночасно знають і злі сторони того, кого люблять; які ненавидять, але рівночасно знають і гарні сторони тих, яких ненавидять. Тому і приповідка каже: Чоловік не знає гріхів свого сина, анї цїни своєї ростучої кукурузи. — Се і значить, що коли чоловік не буде всесторонно розвитий, то не може розумно владити родинного житя.

— Щасливе пожите з жінкою і дїтьми є подібне до музики флетів і арф. Коли між братьми є згода, співжите є миле і тривале. Так і ви можете уладити своє родинне жите і тїшити ся жінкою і дїтьми.

Конфуцій уважав приняті житеві правила потрібними і житеві обряди конечними, і тому стаючи в їх оборонї перед тими, що бачили в звичаях і обрядах лише забобони, Конфуцій каже:

— Хто уважає старі запори безвартними і нищить їх, нехай сподїваєть ся, що прийде вода і затопить його; а хто уважає старі правила приличности безвартними і буде їх легковажити, потерпить певно від наслїдків безладя. Колиб отже знищити родинні звичаї й обряди, тодї шлях житя чоловіка і жінки погіршив би ся і обоє мусїлиб зазнати від того богато лиха.

Князь Ше сказав Конфуцієви: „Між нами є такі, що їх можна назвати справедливими. Колиб їх батьки щобудь злого зробили, вони-б посьвідчили про них". На те Конфуцій відповів: „А в нашій сторонї справедливі инакше виглядають. Батько закриває гріх сина, а син гріх батька. В тім також справедливість".

Про відношенє сина до батька Конфуцій каже:

— Молодець, коли в дома, повинен бути для батька щирий; а коли поза домом, повинен поважати своїх родичів. Він повинен бути поважний і вірний. Він повинен усїх любити і навязувати дружбу з добрими.

— Син, якого красший чоловік може назвати добрим, є той, якого хвалять всї люди, кажучи: Щасливі родичі, що мають такого сина, як сей.

— Любов і поважанє для родичів, коли жиють, а смуток по них, коли помруть, се головні обовязки жиючих людий.

Жалоба по родичах в часах Конфуція тривала три роки.

Дуже розумні й інтересні пересторогн Конфуція для тих, що правлять державою.

— Чоловік, якого доведено до байдужности, не може бути слухняним і покірним.

— Чи є ріжниця, коли убити чоловіка мечем, або патиком? — запитав Конфуцій короля Гвуй. — Нема — відповів король. А чи є ріжниця, коли убити чоловіка мечем, або розпорядженем уряду? — також нема — відповів запитаний.

Великий проповідник і коментатор Конфуцевої науки, Менцій, додав опісля до Конфуцієвої науки таке:

— Людий нищить убожество. В такім положеню вони дбають лише про те, щоб охоронити себе від смерти. Чиж в такого положеня є місце на приличність і справедливість? — Лише вибрані і вміло виховані одиниці можуть в убожестві бути неподатними. Що-ж до народу то коли йому забракне відповідного прожитку, він мусить вийти з рівноваги. Колиж вийде з рівноваги, то зробить усе, що трафить ся нагода зробити — найможливійший злочин.

— Коли пануючий гнобить нарід і люди по цїлорічній праци не можуть вигодувати своїх дїтий та нагодувати родичів — що вітцівського є тодї в такого пануючого?

Про Конфуція оповідають таке: Переходячи коло гори Тай, Конфуцій побачив жінку, що голосно плакала. Післав він отже свого ученика Целю і той запитав: Чого ти плачеш? Великий смуток бачу я в твоїм плачу. — Так, відповіла жінка. На сім місци давнїйше тигр убив батька мого чоловіка. Пізнїйше такасама доля постигла мого чоловіка, а тепер і син мій згинув такоюсамою смертию.

Почувши се, Конфуцій запитав: — Чомуж не забереш ся з сеї грізної околиці? — На що жінка відповіла: — Тут уряд добрий і не кривдить людий. — Звернувши ся тодї до своїх учеників, Конфуцій сказав: — Бачите! Уряд, що кривдить людий, є страшнїйший від тигра.

В иншім місци Конфуцій запитав короля: — Припустім, що в однім місци є недобрий і невідповідний судія — що треба би з ним зробити? — Усунути його і другого поставити, — відповів король. — А що треба би зробити, колиб король і цїлий уряд в чотирох границях держави був злий і невідповідний? — запитав Конфуцій. Однакож король не відповів нїчого і звернув бесїду на инші річи.

В бесїдї про добрих міністрів і злого князя Менцій сказав:

— Коли князь злий, тодї міністри повинні звернути його увагу, щоби поправив ся. Колиж не послухає їх, повинні його усунути.

Конфуцій старав ся вияснити закон і потреби кождої сторони житя. Він говорить про конечність загальної осьвіти і каже, якою та осьвіта повинна бути; він пояснює значінє обрядів і звичаїв для житя, конечність музики і взагалї штуки у вихованю в житю. Він дає правила, після яких чоловік повинен поступати в усїх випадках житя і в відношеню до ріжних товаришів, сусїдів і далеких та незнакомих.

Умираючи, Конфуцій сказав, що між тодїшними пануючими не знайшов ся нї один, який би розумів, що пануючий має найбільше змоги се виконати. Однакож його наука не пропала марно. Його ученики голосили його науку і здобували для неї щораз більше прихильників; нею захоплювали ся чутливійшої і більше вразливої вдачі люди і поширяли її дальше, доки не здобула вона собі широкого загалу і не стала релїгійно-моральною системою для житя загалу. А хотяй не однаково розуміють зміст і значінє науки Конфуція осьвічені і прості, однакож як для одних так і для других Конфуцій є великим чоловіком. Для осьвічених є він великим моралїстом-фільософом, для звичайних людий сьвятим, що голосив правду, обявлену Богом. Для одних і других є він великим і безсмертним.

Важною і незвичайною прикметою Конфуцієвої науки є її безсторонність і се власне причиняєть ся до її поширеня. Її можуть однаково приняти люди найріжнороднїйших поглядів — буддист, таоїст, магометанин, шінтоїст. В послїдних часах в Хінах почав ся рух за поширенем Конфуцієвої науки серед звичайного загалу в тих сторонах, де вона меньше поширена.

МОЖЕ НЕ ПОДОБАЄТЬ СЯ Українцеви дещо в „Свободї", то тодї не треба прилюдно ганьбити своєї ґазети, бо вона своя; зате добре написати до редакції, що осьто менї те а те не подобаєть ся, а рівночасно треба подбати про зріст ґазети. Коли „Свобода" буде мати богато передплатників, тодї знайде і найлїпших робітників, які вдоволять усїх читачів. І тому треба конечно приєднувати нових передплатників „Свободї".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

ВОЄННІ ВІСТИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917).

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Всї маєтки царської родини сконфісковано на власність російської републики.

АМСТЕРДАМ, 21. липня — Всї маєтки бувшого царя, його жінки і його матери, як також всїх прочих членів царського дому, сконфісковано на власність російської републики. Конфіскаті підлягають також всї депозити у чужих банках, які були зложені на імена членів царського дому.

В сїй справі видало большевицьке правительство дня 17. липня декрет.

Подаючи до відома вістку про смерть бувшого царя, одна московська часопись пише,

„На підставі рішеня народного революційного савета кровавий цар щасливо помер. Нехай жиє червоний терор.“

13 соціялїстів-революціонерів покарано смертию.

АМСТЕРДАМ, 19 липня. — „Кельнер Цайтунґ“ доносить, що 13 соціялїстів-революціонерів, які брали участь в замаху на житє гр. Мірбаха, німецького посла у Москві, засуджено на кару смерти.

Телеґрама доносить, що богато инших находить ся у вязниці.

Холера в Москві.

ЛОНДОН, 20. липня. — **В Москві вибухла холера,** як се доносить нинїшна російська бездротна телеґрама.

В протягу останних 24 годин було в Москві 224 випадків холери, 78 случаїв підозрілих і 20 случаїв корчів жолудкових.

В околиці Петрограду стверджено доси 120 случаїв холери.

20 мілїонів Москалів може згинути на случай браку помочи

ЛОНДОН, 19. липня. — Новоіменований заступник мінїстра загр. справ, лорд Сесіл, заявив нині пополудни, що Росію може стрінути небувале нещастє на случай браку помочи зі сторони алїянтів. З тої причини домагав ся лорд Сесіл переведеня якоєсь інтервенції в Росії.

Особи, які є добре обзнакомлені з відносинами в Росії, заявили йому, що найменьше 20 мілїонів людий згине сеї зими в Росії з браку поживи і з причини ріжних пошестий, коли Росія не одержить помочи.

„Найважнїйшою причиною, длячого я домагаю ся висланя Росії помочи“, говорив лорд Роберт, „є моє переконанє, що лише поміч з нашої сторони може Росію удержати при житю. Ми не знаємо, що дїеть ся тепер у Москві, одно є однак певне, що Росія находить ся в передодни найбільшого нещастя, економічного і гіґієнічного. Азійська холера і всякого рода тиф щораз сильнїйше поширюєть ся, в слїд за тим смертельність прибрала застрашаючі розміри“.

Американський Червоний Хрест на поміч Росії.

ВАШІНҐТОН, 19. липня. — Американський Червоний Хрест робить приготованя, щоби як найскорше вислати до Росії окремим кораблем більші засоби поживи, одїжи і ліків. Розділенєм сих матеріялів в Росії займеть ся комісія американського Червоного Хреста, яка перебуває в Росії.

Американське правительство згодило ся на те. Дана поміч буде даром від американського народа. Поміч призначена в першій мірі для цивільних збігців і полонених, які повертають з Німеччини і Австро-Угорщини, з котрих богато примирає з голоду і велике число з них є хорих на грудну недугу.

Сумнїваються ся, щоби Мілюков перейшов на сторону центральних держав.

ВАШІНҐТОН, 19. липня. — В тутешнім російськім посольстві висказано великий сумнїв щодо правдивости вісти, яка доносила, що бувший російський мінїстер загр. справ, проф. Мілюков, покинув алїянтів і перейшов на сторону центральних держав.

Карпович, один з визначних членів російського посольства, який знає особисто проф. Мілюкова, подає слїдуюче поясненє:

„Причиною такої вістки може бути большевицька або німецька брехня, яка має на цїли спонукати алїянтів признати большевицьке правительство, представляючи, що російські умірковані партії симпатизують з центральними державами. Вістка прийшла з Києва дорогою через Відень, а Київ находить ся тепер під контролию Німців. Тому виглядає на дуже правдоподібне, що сю брехню сфабрикували Німцї.

„Підставою до сеї вістки може бути те, що Мілюков правдоподібно перебуває під тепершну пору в Києві. Київ здаєть ся, є одиноке місто, де він міг би бути розмірно безпечний.

„Проф. Мілюков має богато приятелів у Злучених Державах, куди він кілька разів приїздив. Він є одним з найвизначнїйших провідників протинімецького руху в російській політиці“.

В тутешних урядових російських кругах панує гадка, що доля Росії буде порішена в протягу місяця.

Справа інтервенції в Росії ще непорішена.

ВАШІНҐТОН, 19. липня. — Урядники департаменту заграничних справ висказують ся з великим здивованєм про телеґрами з Токіо, в яких було сказане, **що Злучені Держави згодили ся на програму інтервенції в Росії, яку мали би перевести спільно Японія, Злучені Держави і инші держави.**

Заступник секретаря загр. справ, Полк, заявив, **що ся справа є неполагоджена та що жадної програми доси ще не принято, а лише переведено дискусію над справою загального положеня Росії.**

Американське правительство надїєть ся кождого дня відповіди японського правительства на предложенє, яке йому зроблено в справі військової акції на Сибіри. Однак японське посольство не має доси в тій справі жадних інформацій.

НА СИБІРИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Положене на Сибіри.

ВЛАДИВОСТОК, 19. липня. — Безпосередною цїлию Чехо-Словаків є занятє міста Хабаровска, столиці приамурської области, щоби в сей спосіб забезпечити своє праве крило. Осягнувши те, чесько-словацькі війска розпічнуть наступ здовж хінської східної зелїзниці, щоби в сей спосіб злучити ся з Чехо-Словаками, які находять ся в Іркутску.

Війска неприятеля між Нікольском і Іркутськом числять 122.000 Німців і Мадярів та 25.000 большевиків. Сі війска є зґромаджені правдоподібно недалеко Байкальського озера і в околиці Чити.

У Владивостоцї утворено провізоричне сибірське правительство. Воно становить складову часть сибірського правительства в Томску. Змаганєм сього правительства є скликати сибірські установчі збори, скоро лише Сибір буде очищена з большевиків, привернена комунїкація і зреорґанізована національна армія, яка вела би спільну акцію з алїянтами.

Теперішне положенє правительства у Владивостоці зістало скріплене. Воно знайшло поперте в міській думі. Воєнні операції команданта протибольшевицьких війск, ґен. Горвата, який на власну руку проголосив себе диктатором Сибіри, доповнили положенє і сибірське правительство заявило, що воно не може з ним співділати.

Становище Чехо-Словаків супроти сибірського правительства є приязно — невтральне, але вони виступлять оружно проти ґен. Горвата, коли би він на чолї своїх війск рушив на Іркутск, бо в сей спосіб спричинена домашна війна перешкодила би Чехо-Словакам увільнити прочі свої війска, які ще находять ся в Росії.

Іркутск в руках Німців.

ТОКІО (Японія), 20. липня. — Вісти, які одержано з Іркутска, доносять, що бувші полонені Німці, удаючи інтернаціоналів, здобули контролю в місцевім саветі в Іркутску. Се впливає значно на зміну загального положеня на Сибіри.

В Токіо панує в поважних кругах переконанє, що справу інтервенції в Росії треба трактувати дуже осторожно, але загально признають, що ся справа находить ся тепер в критичнім станї. Цїла увага Японії звернена, тепер на Вашінґтон, де якраз відбуваєть ся в тій справі виміна гадок,

Ґен Семенів віднїс побіду.

ЛОНДОН, 20. липня. — Ґен. Семенів, командант протибольшевицьких війск у східній Сибіри, завдав большевицькій армії тяжкий удар, спричиняючи й великі втрати в людях, амуніції і поживі, як се доносить телеґрама з Тієнтсїну.

В АВСТРІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Поголоска про уступлене д-ра Зайдлера.

АМСТЕРДАМ, 22. липня. — **Др. Зайдлер і цїлий його кабінет подали ся до димісії,** як се доносить приватна телеґрама з Зідня до „Берлїнер Таґебляту“.

В парляментарних німецьких кругах припускають, що австрійський цїсар тим разом вже прийме резиґнацію д-ра Зайдлера.

Др. Зайдлер не здобуде більшости.

ЦЮРІХ, 20 липня. — Угорська часопись „Пестер ЛЛойд“ доносить, **що премієр, др. Зайдлер, ледви здобуде більшість в австрійськім парляменті та що правдоподібно в протягу одного або двох днів уступить.**

Промову д-ра Зайдлера приймили чеські посли окликами: „Зрезиґнуй! Кримінальник! Безстидний злодїй!“

Підчас нарад славянські посли перебивали промови німецьких послів, кричучи: „Прусаки! Ґіндінбурґи!“

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Отсим подаєть ся до відома, що бр. св. Николая, від. 106, буде мати мітинґ 28. липня б. р., зараз по Службі Божій, в гали церковній при ул. Оклей і Райс. Всї члени мають явити ся на тім мітинґу, бо маємо богато справ до полагодженя. — С. Прокопів, секр. фін.

ПОЗІР! НОВИНА НА УКРАЇНСЬКІЙ СЦЕНІ! ПОЗІР!

Український Драматично-Співацький Кружок під назвою „Бандурист“ відіграє перший раз

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ 1918 Р. в церковній гали 127 Парк стр., Ню Гейвен, Конн.

велике представлене

„НА ТИХІ ВОДИ НА ЯСНІ ЗОРІ“

сценїчний образ з житя нашого народу в чотирох діях а сімох відслонах написав Волод. Держирука.

Початок точно о годині 6-ій вечером.

Цїни місць: Крісла І-рядні 50 цнт., ІІ-рядні 35 цнт.

Дохід з представленя призначений на тутешну церков.

ОСОБИ:

Наум Богатюк, богатий господар . . . . п. Стефан Костів
Наумиха, його жінка . . . . п-ні Текля Вадвюк
Василь, парубок, син Богатюків . . . . п. Іван Плуговський
Галина, суджена Василя . . . . п-на Анна Лабівська
Матвій Бурячок, опікун Галини . . . . п. Петро Федів
Петро Розношенко, парубок, побратим Василь . . . . . . п. Михайл Стойко
Никола Трудолюб, господар в Ріднюземах . . . . . . п. Іван Марцинюк
Хлопчик Николи Трудолюба . . . . п. П. Довгий
Анна, жінка Николи . . . . п-на Галина Осоховська
Прокіп Бідовар, американський прєйдисьвіт . . . . . п. Кароль Стасюк
Захар Розвага, поважний американський еміґрант . . . . п. П. Понятишин
Старий пяниця . . . . п. Петро Федів
Молодий пяниця . . . п. Йос. Ковальчук
Гринько Цідило, пяниця . . . . п. Томко Миронюк
Панько Шумило, пяниця . . . . п. Стефан Костів
Катерина, жінка Панька . . . . п-на Марія Гуцуляк
Полїсмен . . . . п. Іван Марцинюк
Гість І. . . . . п. Іван Ковальчук
Гість ІІ. . . . . п. Григорій Савчук
Чоловіки, жінки і діти.

Режісер **п. М. Кашуба,** дякоучитель.

Вповажані Українці! Хочете зрозуміти клич: „В просьвіті наша будучність а в лучности сила?“ Прийдіть на се представлене всі з Ню Гейвен, Дербі, Ансонії і поблизьких місцевостий а покажете тим, що клич сей Ви розумієте. Покажете також, що Ви любите українську пісню і штуку та стремите до національного осьвідомленя. Тимсамим піддержите матеріяльно і причинитесь до прикрашеня нашої матери церкви. Позаяк ся штука буде перший раз відіграна на українській сцені, то не повинно нїкого на тім представленю бракувати.

87-88 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! ПЕРШИЙ РАЗ В ДІТРОЙТ! ПОЗІР!

Заходом Співацько-Драматичного Товариства „Бандурист“ в Дітройт, Міш. відіграєть ся дуже гарне представлене п. з.

„НАЙМИЧКА“

драма в 5-ти діях Ів. Тобілкевича (Карпенко Карий)

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ 1918 Р. в галї І. А. S. при 24th Street і Michigan Ave.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Василь Микитович, літ 45, богатий хазяїн . . . . тов. І. Каралаш
Мелашка, молодиця . . . . т-ка А. Корбутяк
Дід, мірошник . . . . тов. М. Нивян
Панас, парубок . . . . . . тов. С. Олїйник
Маруся, дівчина . . . т-ка П. Вардинець
Пилип, молодий москаль, гузар . . . . тов. М. Андрусевич
Аблакат . . . . тов. І. Попович
Борух, шинкар . . . . тов. М. Хить
Рухля, його жінка . . . . . . т-ка Р. Палка
Янкель, їх син . . . . тов. Філїпкевич
Харитина, сирота, їх наймичка . . . . т-ка Т. Мани
Парубки, дівчата і москалї.

Початок точно о годині 7.30 вечер.
ЦІНИ МІСЦЬ: 75, 50, 35 і 25 ЦНТ.
До численної участи запрошує усїх
84-87 Комітет тов. Бандурист.

Увага: Половина чистого доходу з того представленя іде на Червоний Хрест (Red Cross). — З попередних представлень і т. и., хотрі були віддіграні на цїль потерпівших війною наших братів в старім краю, знаходить ся сума 193 дол., на банковій книжці ч. 3968, в банку при ул. Livernois і Michigan Ave.

Комітет.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Заходом Українського Драматичного Кружка М. Лисенка в Міннеаполіс устроюєсь порвз перший

ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ

в честь нашого славного кобзаря Тараса Шевченка

В НЕДІЛЮ, 28. ЛИПНЯ 1918 Р. В FINNISH HALL,
1317 Western & Humbolt Sts., North

Початок концерту о год. 4. попол.
Цїни місць: І-рядні 75 ц., ІІ-рядні 50 ц., бальком 35 цнт.

Запрошуєть ся всїх місцевих і з околиць Українців і Українок. Явім ся всї як один.

85-87 КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

Пошукую своєї жінки сестру **КАТЕРИНУ БРЕЛИК** з повіту Ліско. Має перебувати в Пітсбурґу або в Ню Йорку. Хто би о нїй знав або вона сама, прошу ласкаво зголоситись на адресу: STEPHAN KOCUN, Box 379, Saint Clair, Pa. 84-86

Пошукую своїх краянів **ДМИТРА ШПИТКО, ІВАНА ШПАКА і ОЛЕКСУ ОВАДЮКА,** з села Чорногузи, повіт Віжнець, Буковина. Мають перебувати в Ню Йорку. Хто би о них знав або вони самі; прошу зголоситись на адресу: GEO. KRAWCHOOK, 141 Essex St., Jersey City, N. J. 85-7

Пошукую свого шваґра **СЕМЕНА РОЛЯ** з села Вовчого, пов. Турка. Перед 4-ма роками перебував в Шікаґо. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: WAS. PRUNCHAK, 504 Central Ave., Johnstown, Pa. 85-7

Пошукую своєї сестри **ТАНЬКИ ШОСТАК** з дому Тейка, з села Кулявшне, повіт Сяник. Перед пів роком перебувал в Сементон, Па., а тепер має перебувати в Перт Амб. й. Н. Дж. Хто би о нїй знав або вона сама, прошу зголоситись на адресу: KSENKA TEYKA, Box 34, Evansville, Pa. 86-88

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА КОБРИНА** з села Бронниці, пов. Дрогобич. Перед трема роками перебував в Ст. Луіс, Мо., а тепер має перебувати в Шікаґо, Ілл. Хто би о нїм знав, або він сам, прошу зголоситись на адресу: WASYL KOWAL 221 Wilson St., Chester, Pa. 86-87

Пошукую ОНУФРА РИЖАКА з села Медика, пов. Перемишль. Перед кількома роками перебував в нюйорськім стейтї. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: WASYL PIWOWAR, 670 Grand St., Jersey City, N. J. 87-89

Пошукую МИХАЙЛА ВУРІЦІКА з Медики, пов. Перемишль. Має перебувати в Філядельфії. Хто би о нїм знав або він сам, прошу зголоситись на адресу: JOHN KARWATSKY, 670 Grand St., Jersey City, N. J. 87

ДО ВИНАЙМУ в місті Ню Йорк, під ч. 169 Евеню С. штор і мешканє позаді, відповідний на ґросерню або инший бизнес. Много Українців мешкає в сусїдних будинках. Голоситись до надзирателя дому або до: Miss A. Backhaus, Box 81, Sea Cliff, L. I., N. Y. 87-89

ДО ВИНАЙМУ мешканя в місті Ню Йорк, під ч. 165-169 Евеню С. з двох і трох обширних кімнат, від $8.50 до $12.50. Голоситись до надзирателя домів або до: Miss A. Backhaus, Box 81, Sea Cliff, L. I., N. Y. 87-92

Читайте українські книжки і газети, бо часто читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до, друкарні „Свободи“.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Українське інформаційне бюро у Стокгольмі звинено.

Від д-ра Степана Доницьцького наспіло зі Стокголму до „Свободи“ повідомлене, що з кінцем червня б. р. звинено і зліквідовано тамошнє українське інформаційне бюро.

Розлом в українській соціялістичній партії.

„Гайдамаки“ доносять, що 1-шій відділ Української Федерації Соціялістичної Партії, в Дітройт, виступив із партії та творить нову соціялістичну партію.

„Робітник“ заборонений в Канаді.

Канадійсякий „Український Голос“ доносить, що канадійський почтовий уряд заборонив клівлендському „Робітникови“ вступ до Канади. Хто тепер в Канаді мавби „Робітника“ тому грозить 5-літна вязниця або 5.000 долярів кари, або обі кари разом.

Бруклинські Українці жертвували $71.01 на Червоний Хрест.

На зборах відпоручників всіх товариств і братств у Брукліні, Н. Й., 13 липня, контрольна комісія зложила звіт всіх приходів і розходів зі сьвяткованя для независимости. Загальний приход виносив $289.-85, а розхід. $218.84; остало $71.01, і сю суму ухвалено передати на американський Червоний хрест в доказ, що бруклинські Українці є льояльні сій державі. — (В дописи з Брукліна у „Свободі“, ч. 84, були пропущені отсі товариства, братства і сестрицтва, які брали участь в поході 4-го липня: бр. і сест. Сошествія св. Духа, бр. Пр. Богородиці і тов. „Запорожська Січ“ з Лонг Айленд. Не брали участи: бр. Петра і Павла із Сентрал Бруклин, тов. „Вільна Украина“, бр. Николая з Вудгейвен, бр. Николая з Норт Сайд, бр. Василия Вел., і тов. „Нове жите“).

Трус у православній катедрі.

При кінци минувшого тижня федеральні власти перевели трус у православній катедрі при 97-ій улици і пятій евени в Ню Йорку. Власти мали намір перевести трус у спискова Александра Немоловського, який є тепер головою православної церкви в Америці. Однак спискона Немоловського не було дома; він виїхав в сторону Пітсбурга. Тоді федеральні власти удали ся до мешканя катедрального декана, о. Леонида Туркевича, від котрого забрали два повні куфри документів. Трус на тім покінчив ся бо власти не найшли інтересованих осіб. Але справа правдоподібно ще не покінчена. Кружать поголоски, що православна місія зібрала 100.000 долярів на Червоний Хрест. Ті гроші мали ся післати до Росії, але їх не вислано ще до нині.

Розевелт кандидатом на нюйорского губернатора?

Минувшого тижня в Ню Йорку розійшла ся вість, що полковник Теодор Розевелт, бувший президент Злучених Держав, буде републиканським кандидатом на губернатора нюйорского стейту.

З початком всі вірили, що републиканським кандидатом буде Мертон Луіс, тепер генеральний прокуратор Ню Йорку. Але републиканські політики, які противлять ся поповний кандидатурі Карла Вітмана, теперішного губернатора, побоювали ся, що Луіс буде заслабим кандидатом супроти Вітмана при правиборах. Тому треба було іменувати кандидатом такого чоловіка, який бувби певний своєї побіди над Вітманом при правиборах. Ще иншою причиною іменованя Розевелта яко кандидата на губернатора може бути загальне побоюванє в републиканських рядах, що губернаторське крісло може дуже легко висунути ся зпід републиканина, а засісти на нім може демократ. Між демократами були сильні круги за сим, аби ся партія виставила кандидатуру Віліяма Рандольф Герста. Републиканці побачили, що і Луіс Вітман є заслабі супроти Герста; отже треба було знова пошукати такого чоловіка, який був би певний своєї побіди над Герстом.

Кандидат демократичної партії ще незвісний. Треба однак сподівати ся, що ся партія виставить також сильного кандидата; кого якраз — ще не знати. Коли недавно републиканська преса піднесла можливість іменованя Теодора Розевелта яко кандидата на губернатора, демократичні круги почали думати, що в такім случаю Джеймс В. Джерард, бувший амбасадор в Берліні, може бути одиноким демократом який може числити на свою побіду на републиканином Розевелтом.

Рік арешту за військову конспірацію.

Федеральний суд в Сиракюз, Н. Й., засудив на рік вязниці Йосифа Верле, з Бінггемптон, і Станлея Вайдемана, з Олбани; рівночасно Марія Джонсон, яка була в зимові із Верлем, дістала сім місяців арешту, а Аліція Сілей, яка була в зимові з Вайдеманом, дістала 30 днів арешту. В обох случаях дівчата були підписали ся на військових квестіонарах, що є жінками Верле і Вайдемана.

Будуть асентирувати лікарів.

Правительство приготовляє плян добровільної військової або цивільної служби лікарів під контролею правительства. Се робить ся в тій цїли, щоби зарадити бракови лікарських сил в рядах армії. Колиж покаже ся, що плян добровільної служби не удасть ся, правительство буде асентирувати потрібних лікарів примусово.

Із 1.700 учеників нюйорського університету, які служать в армії Злучених Держав, упало вже чотири на поли битви.

Кажe, що в зимі буде угляна криза.

Кажуть, що мимо великих зусиль зі сторони адміністації опалу і копалень угля, слідуючої зими за уголь буде труднійше ніж минувшої зими.

Адміністратор опалу видав розпорядженє, що починаючи від слідуючої середи, у цілій державі не мають бути осьвітлювані ночи в понеділок, вівторок, середу і четвер.

Більша платня, дорожше вижите.

Военно-робітнича комісія в Бріджпорт, Конн., обчислила, що від 1-го січня 1915 року до 30. червня 1918 року платня робітника в сім фабричнім центрі підвисшила ся о 81%, а кошти вижитя збільшили ся о 61%.

Гувер має бути союзним диктатором поживи.

Герберт Гувер, американський диктатор поживи, прибув уже до Лондону, де має відбути конференцію з харчевими адміністраторами Англії, Франції та Італії. Сподіваеть ся, що конференція візьме під увагу справу злученої контролї над поживою у всіх союзних державах і є признаки, що Гувер буде вибраний головним адміністратором для союзників. — У розмові з кореспондентом адміністратор Гувер заявив, що союзники не мають чого побоюватись, аби через поживу програли війну. Справа поживи находить ся в дуже добрім стані, в далеко лїпшім ніж рік тому.

1. Американець полонив 159 Німців.

Потішаючу, а заразом сензаційну вістку принесла одна суботішна телеграма. Іменно, Іван Бравн, капраль в американській Армії на боєвім фронті, привів до свого команданта 159 німецьких жовнірів, яких він полонив підчас битви. „Мені жаль, пане командавте, — сказав Бравн — що я не міг припровадити їх всїх; чотири вмерло по дорозі від ран.“

Комадант усьміхнув ся, а Бравн почав оповідати про свою геройську пригоду: „Я відбив ся від своєї групи і бачив в однім місци чотири ворожі машинові кріси. Я покликав тоді собі до помочи одного капітана. Коли сей капітан довідав ся про моє відкрите, сказав до мене коротко: дістаньмо їх у свої руки. — Ми почали стріляти. За кілька хвилин ушкодили два машинові кріси. Часть жовнірів з иншими двома перенесли ся в инше місце. Ми тоді пустили на оставших сильнійший огонь. Вони, побачивши, що не вийдуть вже живими, піддали ся. Я припровадив їх і віддав капітанови, а сам почав стріляти в инші два машинові кріси. Доля мені так пощастила, що за кілька минут з ними стало ся тесаме, що з першими двома; жовнірі піддали ся, просячи сердечно: камерад, даруй нам жите. Я отсе припроваджую їх всїх до команданта.“

Около 5,000.000 автомобілів є підсю пору в уживаню у Злучених Державах.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Протинімецький закон в Англії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on July 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Низша палата англійського парляменту приняла одноголосно проєк, що Велика Британія не має видати горожанських паперів протягом пять літ по війні жадному німецькому підданому ані підданому иншої держави, яка тепер воює з Великою Британією, хиба що інтересована особа служила в британській або союзній армії, або є членом того народу, який стоїть в опозиції до ворожих правительств, або що та особа вродила ся в границях британської держави.

Юрій Пятий Демократичний.

„Теперішний англійський король Юрій V. повинен звати ся в історії: Король Англії Юрій Пятий Демократичний“ — каже одна женщина, кореспондентка газети „Пті Парізієн“.

Американська робітнича делєгація по авдієнції у короля заявила, що король не зробив на неї враженя як короля, але яко великого джентельмана. — На дворі у короля, каже ся кореспондентка, нема тих острих королівських заряджень, які істнують по инших пануючих дворах. Королівські двері є відчинені для кождого горожанина Англії. Щоби виєднати для себе у короля авдієнцію, не треба богато заходів ани просьб; деколи не треба навіть візитівки. В розмові з кождим король поводить ся дуже вічливо — говорить по приятельськи.

Як звісно, в Англії король не має майже ніякої власти; його держать лише pro honore. Вся державна власть належить до парляменту, а король лише підписує парляментарні ухвали. Кажуть, що коли би навіть парлямент ухвалив кару смерти для короля, то король мусить підписати сей вирок.

Угорський парлямент проти жіночого права.

Низша палата угорського парляменту убила правительственний проєк, аби женщинам надати виборче право.

Жидівський поет має дістати нагороду Нобля.

По цілій Швеції кружать поголоска, що славний жидівський поет Хаїм Нагум Бялік, властитель великого книжного складу в Одесі, має дістати сьогорічну нагороду Нобля.

200.000 робітників вийшло на страйк в Аргентині.

ВСЯЧИНА.

Для чого женщини віддають ся.

Нераз застановляємо ся, для чого женщини віддають ся. На се питанє всіляк люди, всіляко відповідали. Житевий досьвід стверджує, що по найбільшій части женщини виходять заміж, бо встидають ся полишити ся старшими паннами. Декотрі женщини виходять заміж, бо найшов ся мущина, що просив о їх руку, а вони не хотять його образити, та змерзити йому сьвіт, даючи йому гарбуза. Декотрі женщини віддають ся, бо хотять, щоб перед їх іменем місто „панночка“ стояло „пані“, та, щоби на їх памятниках було написане „жена“. Декотрі женщини віддають ся з лакімства за грішми і достатками, бо вони не бажають собі нічо иншого, як лиш маєтку. Не знають вони, нещасні, що з маєтком спадає на них відвічальність про яку і не мріяли у своїх дитинячих, нерозважних головах. А находять ся і такі женщини, що виходять замуж, бо люблять щиро мущину, та хотять стати його приятелькою, товаришкою у щасливій і лихій долі, бо бажають переконати мущину, що находить ся на сьвіті ество, женщина, яку він може пестити і любити, зашо навзаїм від неї може надіяти ся вигоди і любови. Сего рода женщини бажають, щоби улюблений ними мущина у своім горю відчував, що має при собі співчуючу з ним душу, любячого приятеля, та, що в днях радости знова є хтось, що може його утїхою, його вражінями також радіти. Сего послідного рода женщин достойні є, щоб брати їх за жінки і кождий Українець повинен би лиш такої жінки шукати, а тоді о скільки меньше було би нещасливих подружь та о скільки більше щастя родинного між нашими людьми.

Населене „айскріму“.

Населене Злучених Держав виносить 100.000.000 душ, а бактеріольоґічне населене одного кубічного центиметра „айскріму“ (мороженого) виносить 37,859.909; або на одну кубічну цалю „айскріму“ припадає 606,000.000 бактерій — каже нюйорський „Ворлд“.

У Злучених Державах находить ся ще 268.000 ветеранів з часів еспаньско-американської війни, (1879 р.), які побирають державну пенсію.

До 29. червня б. р. Злучені Держави видали на війну з Німеччиною 13.800,000.000 долярів.

Обчислено, що продукція пшениці в Канаді буде виносити сього року около 315,000.000 бушлів.

Велика Британія імпортує річно для домового ужитку 30,000.000 фунтів кави.

Лише одна десята часть народів цивілізованого сьвіта находить ся ще тепер на мировій стопі.

Стейт Пенсильванія відчуває дуже великий брак учителів на фармах.

Каліфорнія віддала 3.000 акрів землі під шпинак.

Міський урядник у Вічита Канзас, при вписуваню уродин не питає вже більше лікаря, що народило ся: дівчина, чи хлопець. Питає лише, що народило ся: доглядачка хорих, чи жовнір?

Вовк, лев і ягня.

Вовк украв ягня і біг з ним через гущавину. Нараз заступив йому дорогу лев, відібрав добич і відогнав вовка геть. Каже вовк:

— Ти без жадного права взяв від мене моє ягня.

А лев на се так сказав:

— Твоє ягня? Твоє дійсно? Чи може ти дістав його в дарунок від приятеля?

Наука: Незаконна власність не дає жадних прав.